

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานและความคิดเห็นของครู ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2514 - 2520 ในค่านหน่วยงานที่สังกัดและลักษณะงานที่ปฏิบัติ การเพิ่มพูนทางวิชาการและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาประถมศึกษา ความคิดเห็นในการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ในการทำงาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตที่มีพื้นความรู้ปริญญาตรีสาขาวิชาประถมศึกษา และครู ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตที่มีพื้นความรู้ปริญญาตรีสาขาวิชาอื่นต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาประถมศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครู ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย ในการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ในการทำงาน

แนวเหตุผลที่สำคัญหรือสมมติฐานในการวิจัย

1. ครู ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาประถมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตั้งแต่ปีการศึกษา 2514 - 2520 จะได้รับความรู้และประสบการณ์และมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้บังเกิดความสำเร็จก้าวหน้าทั้งในค่านส่วนตัวและสังคม และคาดหวังว่าการจัดหลักสูตรของภาควิชาประถมศึกษาในระดับปริญญามหาบัณฑิตจะอยู่ในระดับเป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน

2. ความคิดเห็นของครุศาสตร์มหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานความรู้ปริญญาตรีสาขาวิชา
ประถมศึกษา ทอการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาประถมศึกษาจะไม่แตกต่างกับ
ความคิดเห็นของครุศาสตร์มหาบัณฑิตที่มีพื้นฐานความรู้ปริญญาตรีสาขาวิชาอื่น

3. ความคิดเห็นของครุศาสตร์มหาบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
และทบวงมหาวิทยาลัยต่อการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการ
ปฏิบัติงานตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ในการทำงานจะไม่แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ
ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามแบบเลือกตอบและเติมคำ แบบประเมินค่า และ
แบบปลายเปิด แล้วส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากรคือครุศาสตร์มหาบัณฑิตจำนวน 140 คน
ได้รับแบบสอบถามที่ตอบแล้วส่งคืนผู้วิจัยจำนวน 102 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 73

2. ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลในค่านข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
หน่วยงานที่สังกัดและลักษณะงานที่ปฏิบัติ การเพิ่มพูนทางวิชาการและความก้าวหน้าใน
หน้าที่การงานโดยการแจกแจงร้อยละ ส่วนค่านความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน
ของภาควิชาประถมศึกษาได้นำมาคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ยและเปรียบเทียบความคิดเห็น
ต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาประถมศึกษาระหว่างกลุ่มที่มีพื้นฐานความรู้ปริญญาตรี
สาขาวิชาประถมศึกษา และกลุ่มที่มีพื้นฐานความรู้ปริญญาตรีสาขาวิชาอื่นโดยการทดสอบค่าที
(t-test) เช่นเกี่ยวกับการเปรียบเทียบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของครุศาสตร์มหา-
บัณฑิตต่างสังกัด ต่อการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติ
งานตลอดจนปัญหาเรื่องต่าง ๆ ในการทำงานโดยเปรียบเทียบเป็นรายข้อ

3. นำเสนอข้อมูลในรูปตารางและความเรียงสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ในด้านข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงานที่สังกัดและลักษณะงานที่ปฏิบัติของ ครุศาสตร์มหาบัณฑิตพบว่า ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี เป็นเพศหญิงมากกว่า เพศชาย มีพื้นความรู้ปริญญาตรีสาขาวิชาประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และใช้เวลาในการ ศึกษาตามหลักสูตร ค.ม. (ประถมศึกษา) ระหว่างสองปีเต็มถึงสองปีครึ่ง โดยระบุ สาเหตุสนใจในการเข้าศึกษาคือเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาที่ปฏิบัติงาน อยู่ เพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะ และเพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการฝึกหัดครุ ครุศาสตร์มหา- บัณฑิตส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติงานในกรุงเทพมหานคร สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนที่กระจายออก ไปปฏิบัติงานในภาคต่าง ๆ ของประเทศส่วนใหญ่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ครุศาสตร์มหาบัณฑิตแต่ละคนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานในหลายลักษณะ กล่าวคือ มีทั้งงานการสอน งานวิจัย งานบริหารการศึกษา งานนิเทศการศึกษา งาน บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ตลอดจนงานเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา แต่ปฏิบัติงานด้านการสอนและการนิเทศศึกษามากที่สุด รองลงมาได้แก่งานบริการทาง วิชาการแก่ชุมชน สำหรับการปฏิบัติงานการสอนส่วนใหญ่สอนระดับอุดมศึกษาหรือการฝึกหัด ครุและระดับประถมศึกษา ส่วนระดับอื่นมีน้อย และนอกจากนี้ผลการสำรวจวิจัยว่า ครุศาสตร์- มหาบัณฑิตเกือบครึ่งหนึ่ง มีการปฏิบัติงานพิเศษนอกเหนือจากงานประจำเพื่อเพิ่มพูนรายได้ โดยการสอนพิเศษ แต่งหนังสือหรือตำรา ดำเนินธุรกิจการค้า การเกษตรกรรม และ งานวิจัยตามลำดับ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วจะเห็นว่าครุศาสตร์มหาบัณฑิตได้ปฏิบัติงาน ตรงตามสายวิชาที่เรียนมา

2. ในด้านการเพิ่มพูนทางวิชาการและความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ผลการ สรุปรวพบว่า ครุศาสตร์มหาบัณฑิตร้อยละ 16.66 ได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อหรือศึกษาเพิ่มเติม ในสถาบันการศึกษา ทั้งนี้รวมถึงการเข้าศึกษาในระดับการศึกษาระดับอื่นหรือสาขาวิชาอื่น นอกจากระดับปริญญาเอกสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ด้วย อย่างไรก็ตาม ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ส่วนมากแสดงความจำนงว่ามีความต้องการศึกษาต่อหรือศึกษาเพิ่มเติมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ระดับปริญญาเอกสาขาวิชาประถมศึกษา (หลักสูตรและการสอน) และระดับปริญญาเอกสาขาวิชาอื่น แต่ที่ไม่มีโอกาสได้เข้าศึกษาต่อเป็นเพราะส่วนใหญ่มีปัญหาในด้านความจำเป็นต้องใช้เวลาเพื่อครอบครัว และปัญหาอื่น ๆ ที่มีความสำคัญรองลงมาได้แก่ ด้านความรู้ภาษาต่างประเทศ การไม่เปิดสอนสาขาวิชาที่ต้องการในสถาบันการศึกษาภายในประเทศ การขาดแคลนทุนทรัพย์และไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเจ้าสังกัดในการศึกษาต่อ

ครูศาสตรมหาบัณฑิตปัจจุบันประกอบอาชีพแล้วทั้งสิ้น ซึ่งในขณะที่กำลังศึกษาตามหลักสูตร ค.ม. (ประถมศึกษา) มีผู้ยังไม่ประกอบอาชีพจำนวนร้อยละ 13.73 ครูศาสตรมหาบัณฑิตที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ขณะนี้ส่วนใหญ่ระบุว่ามีผลงานทางด้านวิชาการเกี่ยวกับการแต่งหนังสือหรือตำราเรียน การวิจัยและการเสนอบทความทางวิชาการ ส่วนด้านอื่น ๆ เช่น การแต่งหนังสืออ่านประกอบสำหรับเด็ก การทำคู่มือครู โครงการสอน ตลอดจนการแปลหนังสือตำราทางวิชาการมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับผลงานทางวิชาด้านที่กล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ในด้านตำแหน่งหน้าที่การงานของครูศาสตรมหาบัณฑิตจากผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่า ครูศาสตรมหาบัณฑิตได้มีการกระจายการปฏิบัติงานไปสู่ตำแหน่งหน้าที่และสายงานต่าง ๆ มากขึ้นกว่าเมื่อขณะกำลังศึกษาตามหลักสูตร ค.ม. (ประถมศึกษา) และส่วนมากจะได้รับมอบหมายงานให้ปฏิบัติเพิ่มขึ้นนอกเหนือจากงานการสอน จากการพิจารณาโดยรวมแล้วครูศาสตรมหาบัณฑิตมีความเห็นว่าการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ค.ม. (ประถมศึกษา) มีผลต่อความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานในระดับมากถึงมากที่สุดตามลำดับ

3. ในด้านความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่ครูศาสตรมหาบัณฑิตที่มีพื้นความรู้ปริญญาตรีสาขาวิชาประถมศึกษาและผู้ที่มีพื้นความรู้ปริญญาตรีสาขาวิชาอื่นมีความเห็นประเมินอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกันทั้งด้านการจัดหลักสูตรและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กล่าวคือ มีระดับความเห็นโดยเฉลี่ยสอดคล้องกันเป็นส่วนมาก ซึ่งส่วนใหญ่พิจารณาการ

ค่าเนื้องานของภาควิชาประถมศึกษาคว่า จัดได้เหมาะสมแล้ว พื้นความรู้ปริญญาศรีของ ทั้งสองกลุ่มไม่ทำให้เกิดปัญหาในการ เรียนและเมื่อพิจารณารายละเอียดในด้านต่าง ๆ แล้ว อาจกล่าวได้โดยสรุปคือ หลักสูตรได้กำหนดให้มีรายวิชาเลือกต่าง ๆ ไว้เพียงพอ กับความสนใจของนิสิต แต่ควรเพิ่มรายวิชาบังคับเกี่ยวกับการประถมศึกษาให้มากขึ้น เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่น่าสนใจและทันสมัย ภาควิชาควร เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการ วิจัยและความสามารถในการสอนให้ เป็นตัวอย่างที่ดีได้ ตลอดจนดำเนินการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนประเมินอยู่ในระดับเป็นที่พึงพอใจของผู้เรียน ทั้งนี้ส่วนใหญ่ต้องการให้ ภาควิชาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอน ได้ประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริง และได้ร่วมกันรับผิดชอบงานที่ได้รับ มอบหมายเป็นกลุ่ม ไม่ควรเน้นความสำคัญของการสอบไล่ปลายภาคเรียนมากขึ้นกว่าเดิม และเกณฑ์การประเมินผลรายวิชาต่าง ๆ ส่วนใหญ่ประเมินอยู่ในระดับเห็นด้วยว่าเหมาะสม คีแล้ว

4. ในด้านการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการ ปฏิบัติงาน พบว่า ครุศาสตร์มหาบัณฑิตทั้งผู้ที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและ ผู้ที่ปฏิบัติงานในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มีความเห็นไม่แตกต่างกันในระดับความ จำเป็นที่ต้องนำความรู้และ ประสบการณ์จากรายวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนแล้วนำไปใช้ในการ ปฏิบัติงาน กล่าวคือ โดยเฉลี่ยประเมินอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก และ ไม่มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ยกเว้นรายวิชาการสอนเขียนและการสะกดคำ และรายวิชาการศึกษาศาสนา ซึ่งกลุ่มที่ปฏิบัติงานในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยประเมินว่า มีความจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่ากลุ่มที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ อนึ่ง การสำรวจความคิดเห็นด้านนี้ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นต่อรายวิชาเลือกที่ครุศาสตร- มหาบัณฑิตมิได้เลือกเรียนด้วย โดยให้พิจารณาจากคลังเขปรายวิชาที่ผู้วิจัยได้ส่งออกไป พร้อมแบบสอบถาม ปรากฏว่า ครุศาสตร์มหาบัณฑิตที่ปฏิบัติงานต่างสังกัดทั้งสองกลุ่มมีความ เห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ มีความจำเป็นต้องใช้

ความรู้ในขอบเขตเนื้อหาของรายวิชาเลือกต่าง ๆ ทุกรายวิชาในการปฏิบัติงาน ประเมินอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก รายวิชาที่มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือรายวิชาวิจารณ์การวิจัยการประถมศึกษา และรายวิชาสัมมนาการสอนวิชาต่าง ๆ ในระดับประถมศึกษา

5. ในคําปัญหาในการปฏิบัติงานของครูศาสตรมหาบัณฑิต พบว่า ส่วนใหญ่ มีปัญหาน้อยในแทบทุกด้านคล้ายคลึงกันระหว่างผู้ที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และผู้ที่ปฏิบัติงานในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ยกเว้นด้านแถวขนาดแลนวิศกุปกรณในการปฏิบัติงาน และคําถามการขาดแคลนแหล่งวิทยากรที่จะค้นคว้าหรือปรึกษาหารือได้สะดวก ซึ่งกลุ่มที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการประเมินว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มที่ปฏิบัติงานในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยประเมินว่า มีปัญหาระดับน้อย

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากข้อค้นพบในคําข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับหน่วยงานที่สังกัดและลักษณะงานที่ปฏิบัติของครูศาสตรมหาบัณฑิต ส่วนมากปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้ เพราะรวมทั้งผู้ที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยครู และโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือโรงเรียนประชาบาล ซึ่งเป็นสถานศึกษาซึ่งครูศาสตรมหาบัณฑิตกลุ่มใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ เป็นที่น่าสังเกตว่าจำนวนครูศาสตรมหาบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในแต่ละภาคภูมิศาสตร์ของประเทศมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับที่ปฏิบัติงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเห็นว่า ถ้าครูศาสตรมหาบัณฑิตได้กระจายออกไปปฏิบัติงานในจังหวัดต่าง ๆ ให้มากขึ้น น่าจะเป็นผลดีต่อการประถมศึกษาของชาติยิ่งขึ้น เพราะอย่างไรก็ตามในกรุงเทพมหานครยังมีแหล่งวิทยากรและผู้นำทางการศึกษามากพอสมควรอยู่แล้ว เมื่อเทียบกับส่วนภูมิภาคหรือในชนบท

ครูศาสตรมหาบัณฑิตปัจจุบัน ซึ่งมีงานการสอนเป็นงานประจำส่วนใหญ่ (84.31%) มีงานสอนทั้งในระดับอุดมศึกษาหรือการฝึกหัดครูและระดับประถมศึกษา แต่

ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้รับการฝึกอบรมพฤติกรรมการสอนในระดับประถมศึกษา
 ดังนั้น ถ้าหากภาควิชาประถมศึกษาจะเสนอแนะให้คัดเลือกเรียนวิชาพฤติกรรมการสอน
 ในระดับอุดมศึกษา ซึ่งจัดโดยภาควิชาอุดมศึกษาค่าย อาจจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้
 ทำการสอนในระดับอุดมศึกษาหรือการฝึกหัดครูยิ่งขึ้น และนอกจากนี้ครูศาสตรมหาบัณฑิต
 จำนวนเกือบครึ่งหนึ่ง (40.20%) มีงานประจำเกี่ยวกับงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน
 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบันต้องการให้ทุกหน่วยงานช่วยพัฒนาชุมชน
 โดยเฉพาะ เขตชนบทที่กำหนดให้เป็นพื้นที่ยากจนเป้าหมายที่ต้องได้รับการพัฒนาโดยรีบด่วน
 ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ผู้ที่เกี่ยวข้อง
 ของด้านการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการบริการทางวิชาการแก่ชุมชนด้วย โดย
 เฉพาะในเขตชนบทยากจน ภาควิชาประถมศึกษาจึงควรเสนอแนะให้คัดเลือกที่เกี่ยวข้อง
 ได้เลือกเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการศึกษารูปนัย หรือการศึกษานอกระบบโรงเรียน ซึ่ง
 จัดโดยภาควิชาวิจัยการศึกษาด้วย ส่วนที่ปรากฏว่ามีครูศาสตรมหาบัณฑิตที่ต้องปฏิบัติงาน
 เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษารวมทั้งการนิเทศการฝึกสอนเป็นจำนวนมาก (55.88%) นั้น
 การจัดรายวิชาการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาชั้นสูง เป็นวิชาบังคับ จึงนับว่า
 เป็นการเหมาะสมแล้ว ถึงแม้ผู้ที่มีได้ปฏิบัติงานด้านนิเทศการศึกษาโดยตรงก็อาจมีความ
 จำเป็นต้องใช้ในฐานะผู้นำทางการประถมศึกษา

2. จากข้อค้นพบในด้านการเพิ่มพูนทางวิชาการและความก้าวหน้าในหน้าที่
 การงาน ครูศาสตรมหาบัณฑิต จำนวนร้อยละ 16.66 ได้มีโอกาสเข้าศึกษาหรือศึกษา
 เพิ่มเติมในสถาบันการศึกษาหลังจากสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ค.ม. (ประถมศึกษา)
 แล้ว โดยมีการเข้าศึกษาในระดับการศึกษาต่าง ๆ และเป็นที่น่าสนใจคือมีการเข้าศึกษา
 ในระดับปริญญาตรีด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะต้องการหาความรู้เพิ่มเติมในศาสตร์สาขาอื่น
 เช่น วิชากฎหมาย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ครูศาสตรมหาบัณฑิตส่วนมาก (82.35%)
 แสดงความประสงค์ต้องการศึกษาต่อหรือศึกษาเพิ่มเติม โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับปริญญาเอก
 สาขาวิชาประถมศึกษา (หลักสูตรและการสอน) แสดงถึงความใฝ่รู้ในศาสตร์สาขาวิชา

ประถมศึกษาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ดังนั้น การที่บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เปิดหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานี้ขึ้นเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2525 เป็นต้นไป จึงนับว่าเป็นการ สอดคล้องกับความต้องการของครุศาสตรมหาบัณฑิตด้วย การแสดงความ ต้องการศึกษาต่อและการ ได้เข้าศึกษาต่อหรือศึกษาเพิ่มเติมของครุศาสตรมหาบัณฑิตใน สาขาวิชาต่าง ๆ และระดับการศึกษาต่าง ๆ ตามข้อค้นพบจากการสำรวจนี้ อาจเป็น ผลจากการจัดการ เรียนการสอนของภาควิชาประถมศึกษาและคณะครุศาสตร์ ซึ่งมุ่งผลิต "ผู้ที่มีความรู้เรื่องทางปัญญาและคุณธรรม" ตามปรัชญาการดำเนินงานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึง เห็นว่าถ้ามีการผลิตครุศาสตรมหาบัณฑิตออกไปปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่และสายงาน ต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น อาจเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถช่วยยกระดับมาตรฐานการ ประถมศึกษา ของชาติตลอดจนการจัดการศึกษาระดับอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. จากข้อค้นพบในด้านความคิดเห็นของครุศาสตรมหาบัณฑิตต่อการจัดการ เรียนการสอนของภาควิชาประถมศึกษา ซึ่งเมื่อพิจารณาจากรายละเอียดด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่เห็นว่าจัดได้เหมาะสมแล้ว จึงอาจประเมินได้ว่าครุศาสตรมหาบัณฑิตมีความพึงพอใจ ต่อการจัดการ เรียนการสอนของภาควิชาประถมศึกษา ส่วนในด้านพื้นความรู้ปริญญาตรีของ ครุศาสตรมหาบัณฑิต ทั้งสองกลุ่มซึ่งระบุว่าไม่ทำให้เกิดปัญหาในการ เรียนตามหลักสูตร ค.ม. (ประถมศึกษา) จึงน่าจะเป็นเครื่องชี้ว่าเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกบุคคล เข้าศึกษา ในระดับนี้ซึ่งภาควิชาใช้ผู้นับว่ามีความเหมาะสมในด้านศักยภาพของผู้เรียน การที่ครุศาสตร- มหาบัณฑิตมีความเห็นในด้านความสำคัญของความสามารถในการสอนให้อยู่ในระดับเป็น ตัวอย่างที่ดีได้ ตลอดจนกิจกรรมการเรียนการสอนควร เน้นการปฏิบัติไม่เน้นความสำคัญ ของการ สอบไล่ปลายภาคเรียนให้มากขึ้นกว่าเดิม อาจเป็นเพราะครุศาสตรมหาบัณฑิตต้อง นำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานทั้งในระดับประถมศึกษาหรือระดับอื่น

ส่วนที่ครุศาสตรมหาบัณฑิตที่มีพื้นความรู้ปริญญาตรี สาขาวิชาประถมศึกษา แสดงความเห็นในระดับกำลังหรือไม่แน่ใจในเรื่องนิสิตได้มีโอกาสทราบข้อคิดเห็นของ อาจารย์ต่องานที่นิสิตเสนอไป และเรื่องความเหมาะสมกับของเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา ต่าง ๆ ในขณะที่กลุ่มผู้มีพื้นความรู้ปริญญาตรีสาขาวิชาอื่นแสดงความเห็นในระดับเห็นด้วยนั้น

อาจเป็นเพราะว่าครุศาสตร์มหาบัณฑิตจำนวนมากยังต้องการให้อาจารย์ผู้สอนได้ชี้แนะข้อบกพร่องและข้อดีของงาน (Assignment) ที่นิสิตเสนออาจารย์เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงการเสนองานต่อไป เพื่อให้ได้ความรู้ต้องแท้ในเรื่องต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น ส่วนเรื่องเกณฑ์การประเมินผลรายวิชานั้นผู้วิจัยเห็นว่าอาจเป็นเพราะนิสิตไม่มีโอกาสทราบหรือร่วมวางเกณฑ์ด้วยจึงอาจทำให้ไม่เห็นด้วยในบางรายวิชา

4. จากข้อค้นพบในด้านการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการปฏิบัติงาน การที่ครุศาสตร์มหาบัณฑิตมีความเห็นว่าทุกรายวิชามีความจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานประเมินอยู่ในระดับตั้งแต่ปานกลางขึ้นไปทุกรายวิชา อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานของครุศาสตร์มหาบัณฑิต ต้องเกี่ยวข้องกับงานหลายลักษณะ ทั้งงานการสอน งานวิจัย งานนิเทศการศึกษา และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประถมศึกษาในวงกว้าง และเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ผลการสำรวจชี้ให้เห็นว่าครุศาสตร์มหาบัณฑิตมีความจำเป็นต้องใช้ความรู้และประสบการณ์ด้านหลักสูตร การพัฒนาการสอนวิชาต่าง ๆ การวิจัย การวัดและประเมินผล ตลอดจนนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในระดับที่สามารถนำไปปฏิบัติงานการสอนในฐานะผู้นำทางการประถมศึกษาและนิเทศการสอนได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าวิชาการ ประถมศึกษาวินิตจึงมีความจำเป็นต่อผู้ที่มิได้เคยฝึกสอนในระดับประถมศึกษามาก่อน

เมื่อพิจารณาความเห็นที่แตกต่างกันของครุศาสตร์มหาบัณฑิตที่ปฏิบัติงานต่างสังกัดทั้งสองกลุ่มในรายวิชาการสอนเขียนและการสะกกดคำ และรายวิชาการศึกษาศาสตร์นาม ซึ่งกลุ่มที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย มีความเห็นว่าจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่ากลุ่มที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในโรงเรียนสาธิตของทบวงมหาวิทยาลัย เน้นเรื่องแบบและทักษะการเขียนสำหรับนักเรียนมาก ในขณะที่กลุ่มสังกัดกระทรวงศึกษาธิการบางส่วนสอนในวิทยาลัยครู ไม่มีความจำเป็นต้องใช้มาก เพราะนักศึกษาวิทยาลัยครูมิใช่ผู้เริ่มเรียน ส่วนรายวิชาการศึกษาศาสตร์นามอาจเป็นเพราะกลุ่มสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยต้องการมีประสบการณ์เกี่ยวกับการประถมศึกษาในชนบทให้มากขึ้น เพราะตามปกติปฏิบัติงานอยู่เฉพาะในเขตนครหลวงหรือในตัวเมืองใหญ่ นอกจากนี้ครุศาสตร์มหาบัณฑิต

ที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีความเห็นว่ารายวิชาการสัมมนาการสอนวิชาต่าง ๆ ในระดับประถมศึกษาที่มีความจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่า กลุ่มที่ปฏิบัติงานในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีความขาดแคลนแหล่งวิทยากรที่จะค้นคว้าหรือปรึกษาหารือได้สะดวก ประกอบกับต้องพบกับสภาพปัญหาการเรียนการสอนในแต่ละท้องถิ่นซึ่งแตกต่างกันออกไป จึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้หรือสัมมนาปัญหาต่าง ๆ ในการเรียนการสอนให้กว้างขวางลึกซึ้งเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

รายวิชาที่น่าสังเกตอีกรายวิชาหนึ่งคือ วิจารณ์การวิจัยการประถมศึกษา กลุ่มครุศาสตร์มหาบัณฑิตที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยเห็นว่ามีความจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่ากลุ่มที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในโรงเรียนสาธิตของทบวงมหาวิทยาลัยมีความจำเป็นในลักษณะงานที่ปฏิบัติต้องค้นคว้าสืบเสาะวิธีการจัดการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ และมีประสิทธิภาพสูง หรืออาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติงานในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยมีความตื่นตัวในการวิจัยสูงกว่าผู้ที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในการเพิ่มพูนวิทยฐานะและการยกระดับตำแหน่งทางวิชาการก็เป็นได้

5. จากข้อค้นพบในด้านสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของครุศาสตร์มหาบัณฑิตในด้านต่าง ๆ ซึ่งพบว่ามีปัญหาประเภทย่อยในระดับปานกลางถึงระดับน้อย ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าครุศาสตร์มหาบัณฑิตได้รับการฝึกฝนวิธีแก้ปัญหามาจากการปฏิบัติงานจากกิจกรรมการเรียนการสอนระดับปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิตและคุณลักษณะเฉพาะตัวของครุศาสตร์มหาบัณฑิตเอง สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานที่ควรสังเกตคือปัญหาด้านการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานและขาดแคลนแหล่งวิทยากรที่จะค้นคว้าหรือปรึกษาหารือได้สะดวก กลุ่มที่ปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการประเมินว่ามีปัญหามากกว่ากลุ่มที่ปฏิบัติงานในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครุศาสตร์มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ออกมาปฏิบัติงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการกระจายอยู่ในส่วนภูมิภาคทั่วไป จึงย่อมห่างไกลจากแหล่งวิทยากรและการกระจายงบประมาณด้านวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานไม่เท่าเทียมกันระหว่างสถานศึกษาในส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง ซึ่งปัญหาด้านนี้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของครุศาสตร์มหาบัณฑิต

ที่ต้องการให้ภาควิชาประถมศึกษาจัดระบบสื่อสารทางวิชาการและข่าวสารอื่น ๆ ของมหาวิทยาลัยให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้ทราบเป็นประจำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อภาควิชาประถมศึกษา

1.1 ควรเน้นคุณภาพของครูศาสตรมหาบัณฑิตทั้งด้านความสามารถในการวิจัย และความสามารถในการสอนให้อยู่ในระดับเป็นตัวอย่างที่ดีในฐานะผู้นำทางการประถมศึกษา

1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของภาควิชาประถมศึกษาควรเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนในหลายรูปแบบตลอดจนขึ้นนำนวัตกรรมทางการประถมศึกษาให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานตามสภาพของท้องถิ่นและลักษณะงานที่ปฏิบัติ

1.3 รายวิชาต่าง ๆ ที่ระบุในหลักสูตรล้วนมีความจำเป็นต่อการนำไปใช้ปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา จึงควรเปิดให้นิสิตได้เลือกเรียนเพียงพอกับความสนใจ และจัดการเรียนการสอนให้ได้เนื้อหาครบตามสังเขปรายวิชา

1.4 พฤติกรรมการสอน คุณธรรมของครู ตลอดจนความเป็นผู้มีบทบาทในการเป็นผู้นำทางการประถมศึกษาของคณาจารย์ภาควิชาประถมศึกษา เป็นที่พึงพอใจของนิสิตโดยรวม จึงควรดำรงรักษามาตรฐานด้านนี้ เพื่อให้ภาควิชาประถมศึกษา เป็นแหล่งวิทยากรทางการประถมศึกษาที่สำคัญของชาติแห่งหนึ่ง

1.5 ควรจัดห้องพิเศษเพื่อให้นิสิตครูศาสตรมหาบัณฑิตได้ใช้ในการปฏิบัติงาน (Assignment) และพบปะแลกเปลี่ยนทัศนะทางวิชาการ

1.6 ควรจัดระบบสื่อสัมพันธ์ เพื่อความร่วมมือช่วยเหลือทางวิชาการแก่ผู้สำเร็จการศึกษา นอกเหนือจากการกระตุ้นให้ผู้สำเร็จการศึกษายอมรับเป็นสมาชิกวารสารครูศาสตร์

2. ข้อเสนอแนะต่อนิสิตครูศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาประถมศึกษา

2.1 ควรเน้นการเรียนรู้ให้ได้รับความรู้และทักษะในการสอนรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนนวัตกรรมทางการประถมศึกษา อันจะอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานในฐานะผู้นำทางการประถมศึกษา

2.2 ควรทำความเข้าใจในรายวิชาสถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ และมูลสารการวิจัยทางพฤติกรรมให้ถ่องแท้ เพราะจำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน และจะไม่เกิดปัญหายุ่งยากในการทำวิทยานิพนธ์

2.3 ควรมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ทางวิชาการด้านการประถมศึกษาซึ่งกันและกันให้มาก

2.4 ควรบอกรับเป็นสมาชิกวารสารครูศาสตร์ เพื่อทราบความเคลื่อนไหวทางวิชาการ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นวารสารที่ออกโดยสถาบันที่เคยเรียนมา

3. ข้อเสนอแนะต่อผู้สนใจจะทำการวิจัยต่อไป

3.1 ควรติดตามผลการศึกษาของครูศาสตรมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 ถึงปัจจุบัน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยครั้งนี้

3.2 ควรติดตามผลการศึกษาของครูศาสตรมหาบัณฑิตเฉพาะด้านให้ละเอียดลึกซึ้ง เช่น ภาวะความเป็นผู้นำทางการประถมศึกษา เป็นต้น

3.3 ควรวิจัยประเมินคุณภาพและศักยภาพของครูศาสตรมหาบัณฑิตจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน เช่น จากผู้บังคับบัญชาในสายงานหรือผู้เรียนที่ครูศาสตรมหาบัณฑิตทำการสอน